

Stichting Klachteninstituut Uitvaartwezen

Bindend Advies
op basis van artikel 13 van het klachtenreglement van de
Stichting Klachteninstituut Uitvaartwezen

‘Onbeperkt onderhoud’

Betreft: **2017-052**

Klacht van de heer B, wonende te D (klager) over de begraafplaats C (verweerder, de begraafplaats).

De procedure:

- Met een op 12 juni 2017 geschreven brief neemt klager contact op met de Ombudsman Uitvaartwezen.
- Op 14 juli tekent klager de verklaring waarbij hij zich verplicht het oordeel van de ombudsman als bindend advies te aanvaarden.
- Bij e-mail van 17 juli geeft de begraafplaats een reactie op de klagers klacht.
- Klager reageert op 7 september 2017 met een nadere toelichting.
- Op 27 oktober stuurt de begraafplaats zijn nader verweer.
- Omdat de ombudsman bij het schrijven van het bindend advies tegen enkele vragen aanliep, nam deze per e-mail contact op met de begraafplaats.

Onderwerp van het geschil:

Klager en de begraafplaats verschillen van mening over de door klager verschuldigde bijdrage voor de onderhoudskosten.

Bevoegdheid ombudsman en ontvankelijkheid van de klacht:

De Ombudsman Uitvaartwezen heeft als taak het beslechten van geschillen tussen opdrachtgever en ondernemer over de uitvaartverzorging in de meest ruime zin. De ombudsman kan dit doen door middel van een bindend advies, dan wel door bemiddeling (artikel 4.1 van het Klachtenreglement Stichting Klachteninstituut Uitvaartwezen). De ombudsman is bevoegd kennis te nemen van geschillen als deze gaan over een ondernemer die via zijn (branche-)organisatie is aangesloten bij de Stichting Klachteninstituut Uitvaartwezen (artikel 4.2 lid d.).

Verweerder is aangesloten bij de LOB, die in artikel 1 lid e. van het klachtenreglement is aangemerkt als organisatie waarover klachten over aangesloten leden kunnen worden ingediend bij de ombudsman. Ook is verweerder in de gelegenheid gesteld de klacht te behandelen. De ombudsman is daarmee bevoegd deze klacht te onderzoeken.

Verklaring van klager

Samengevat en relevant voor de kwestie merkt klager het volgende op.

1. Klager is rechthebbende op graf nummer xxx, oorspronkelijk uitgegeven door de Rooms-Katholieke begraafplaats H.
2. De oma van klager kocht het graf in 1943 voor een bedrag van fl. 40,-. In de loop der jaren werden er drie personen begraven.
3. In 1994 liet de RK parochie H een destijds in de gemeente woonachtige nabestaande een handtekening zetten onder een vervangende akte voor het genoemde graf.

4. Daarbij is – zo stelt klager – specifiek bepaald dat er geen onderhoudskosten verschuldigd zijn. “Deze (bij gebreke van een deugdelijke administratie onjuiste) grafakte had de kennelijke bedoeling om de administratie op orde te brengen, maar met een pennenstreek werden de bestaande onbeperkte grafrechten (er was immers sprake van een eigen graf) daarbij beperkt tot 20 jaar, hetgeen niet juist is”. Deze nabestaande was niet op de hoogte van het feit dat de vader van klager de papieren van de oorspronkelijke aankoop van het graf bewaarde en niet op de hoogte van de situatie die voor het graf gold, namelijk dat het een eigen graf betrof.
5. Op 8 januari 2015 stuurt de begraafplaats een nota van € 400,- voor de onderhoudstermijn en geeft daarbij aan dat het graf wordt geruimd als niet wordt betaald.
6. Klager merkt op dat er geen bewijzen zijn dat er bij de laatste bijzetting in 1995 is betaald voor onderhoud of grafrecht en ook zijn er geen nieuwe afspraken gemaakt over het graf.
7. Klager kan zich niet vinden in de nota voor onderhoudskosten, temeer daar in de akte uit 1994 is bepaald dat er geen onderhoudskosten verschuldigd zijn.
8. Hij stelt dat de handtekening in 1994 door dwaling is geplaatst, waarbij de ondertekenaar in de veronderstelling werd gebracht dat er in de toekomst geen onderhoudskosten verschuldigd zouden zijn. Het betreft hier een eigen graf.
9. De begraafplaats heeft met haar poging om de administratie op orde te brengen onjuist gehandeld en daarmee verwarring gezaaid.
10. In een later stadium merkt klager onder andere op dat jaren na het ondertekenen van wat zou moeten doorgaan voor een “vervangende” grafakte een bijdrage wordt geclaimd voor onderhoud, terwijl dat op basis van diezelfde akte specifiek is uitgesloten. Als deze vervangende akte geldigheid heeft is klager benieuwd naar de redenering waaruit de onderhoudskosten verschuldigd blijken te zijn, gelet op de specifieke afspraken in de akte.
11. Daarnaast stelt klager dat de R.K. parochie destijds niet in staat is geweest om heldere afspraken te maken en dat dit voor rekening van de rechtsopvolger – de begraafplaats – dient te blijven. Fundamentele communicatie naar klager, als consument, is hier fundamenteel mislukt.
12. Het feit dat de parochie destijds de problematiek niet goed heeft opgepakt betekent dat de familie niet met alle betrokkenen goede afspraken kon maken, waardoor de kosten nu op een deel van de familie neerkomen. Ook dat is voor klager een reden om zicht te verzetten tegen de gang van zaken

Verklaring van de begraafplaats

Samengevat en relevant voor deze kwestie reageert de begraafplaats met een verwijzing naar de aan klager gezonden brieven. Ook stuurt hij het advies van zijn juridisch adviseur mee.

1. De begraafplaats gaat er vanuit dat terecht aan rechthebbenden de kosten van het onderhoud in rekening worden gebracht.
2. Het vigerend reglement van de begraafplaats geeft in artikel 20, lid 2 aan dat de grafrechten vervallen verklaard kunnen worden als de kosten voor het onderhoud niet (tijdig) worden betaald.

In zijn nadere reactie meldt de begraafplaats

3. Dat de uitspraak van klager dat de nabestaande in 1994 dwaalde berust op een veronderstelling, die door het overlijden van betrokkene niet kan worden nagegaan.
4. Er wordt niet getornd aan het grafrecht, er worden alleen onderhoudskosten in rekening gebracht.
5. Klager signaleert terecht dat de R.K. parochie H destijds de administratie niet op orde had, hetgeen leidde tot een forse inhaalslag.
6. Uit de archieven is een rekening opgediept uit januari 1995 (zie bijlage), waaruit blijkt dat bij de laatste bijzetting (03-01-1995) kosten zijn opgevoerd van fl. 1.740,- voor begraving en grafrecht.

7. De familie heeft destijds de rekening betaald, terwijl er grafrecht in rekening werd gebracht. Op de rekening wordt niet gesproken over onderhoud en er is geen bezwaar tegen gemaakt.
8. Op basis van gesprekken met de beheerder en administrateur blijkt dat de R.K. parochie H de term 'grafrecht' gebruikte voor onderhoud. Uit de grafkaart (zie bijlage) blijkt dat het grafrecht voor onbepaalde tijd is (tot 2999) en dat het onderhoud tot 3 januari 2015 is betaald. De familie van klager, die destijds rechthebbende was, heeft daarover niet aan de bel getrokken.
9. Tot slot merkt de begraafplaats op dat klager geen rechthebbende is, omdat hij het mutatieformulier nog niet ondertekend terug zond.

De ombudsman stelt de volgende feiten vast:

1. Op 2 augustus 1943 'kocht' de oma van klager een graf voor fl. 40,-. Op de kwitantie staat geen bedrag ingevuld voor het onderhoud van "zerk, kruis, monument of dergelijke, maar staat een liggend streepje. Ook staat er geen nummer genoemd.
2. Volgens opgave van zowel klager als begraafplaats staat op de achterkant van deze kwitantie: "Het eigendomsrecht van een graf op het R.K. Kerkhof vervalt wanneer het R.K. Kerkhof als zodanig buiten gebruik wordt gesteld."
3. Op 29 juni 1994 tekent de rechthebbende van het graf een "grafakte voor een eigen graf". Aan de rechthebbende wordt daarbij het uitsluitend recht verleend van gebruik op een eigen familiegraf, bestemd voor twee personen, voor een termijn van 20 jaren, ingaande op 24 juli 1941. "Dit recht wordt verleend onder bepalingen van het reglement van de begraafplaats voornoemd, ingaande d.d. 1-1-1992 met name voor de tijd, waarop het terreingedeelte, waarin zich dit graf bevindt, in exploitatie tot de begraafplaats blijft behoren en onder voorbehoud tot het weigeren van een begraving in bijzondere omstandigheden. De rechthebbende is voor het uitsluitend recht en onderhoud van de begraafplaats een bedrag verschuldigd van f -- -- [liggende streep], welk bedrag de R.K. Parochie verklaart te hebben ontvangen." Eveneens staat in deze grafakte de volgende zin "Aan het eind van deze termijn kan dit recht op verzoek van de rechthebbende worden verlengd met een periode van 10 jaar tegen de dan geldende tarieven." Door ondertekening van de akte stemde de ondertekenaar daarmee in.
4. Op 3 januari 1995 wordt in het graf een familielid bijgezet. De bijgewerkte grafkaart van de (destijds nog) R.K. begraafplaats geeft aan dat de uitgiftedatum 16 juni 1980 is (op welk moment een overledene op niveau 1 werd bijgezet), dat het gebruiksrecht op 3 januari 2999 ten einde loopt en dat het onderhoud eindigt op 3 januari 2015.
5. Op een factuur van 10 januari 1995 aan een uitvaartondernemer wordt een bedrag van fl. 1.740,- in rekening gebracht voor de begraving en het grafrecht van het familielid op 3 januari van dat jaar.
6. In 1996 wordt het beheer van de R.K. begraafplaats overgedragen aan verweerder en vindt er "een forse inhaalslag" plaats om de administratie op orde te krijgen.
7. In de correspondentie met klager meldt de begraafplaats dat de huidige beheersstichting is ontstaan uit de samenvoeging van vier participanten. De administraties werden samengevoegd en daarbij bleek dat goed was bijgehouden wie in welk graf lag, maar dat de financiële administratie niet altijd goed bijgehouden was, van een enkel graf niet meer duidelijk was wie de rechthebbende was en dat er van enkele graven geen grafbewijs (toen nog grafakte) was. Dat laatste bleek het geval van het graf van de voorouder van klager en dit is op 29 juni 1994 hersteld. Op dat moment was geen bedrag verschuldigd. Bij de bijzetting van het familielid op 3 januari 1995 is zowel voor het begraven als voor het onderhoud voor 20 jaar betaald, dus tot 3 januari 2015. Op basis daarvan vraagt de begraafplaats klager om een bedrag van € 400,- te voldoen, voor de verlenging van het onderhoud voor 10 jaar, zo laat de begraafplaats weten.

De ombudsman overweegt als volgt:

1. De kwitantie uit 1943 geeft aan dat er een graf is gekocht (geen nummer) en dat er geen kosten in rekening zijn gebracht voor het onderhoud van zerk, kruis, monument of dergelijke.
2. Hoewel het grafbewijs uit 1943 spreekt van de koop van een graf, betekent dit niet dat het graf daadwerkelijk is gekocht en het eigendom is van de nabestaanden van de koper: wil er sprake zijn van het volle eigendom van een graf, dan zou er een zakelijk recht gevestigd moeten zijn en dat is niet het geval.
3. In dit geval is er sprake van het uitsluitend recht van de nabestaanden om dit graf te gebruiken om overledenen te begraven. Overigens komt het veelvuldig voor dat in oude documenten wordt gesproken over de koop van een graf, het eigendom van een graf of een eigen graf, als feitelijk wordt bedoeld dat er sprake is van een uitsluitend recht tot begraven. Dit in tegenstelling tot een algemeen graf.
4. Naar uit de grafakte van 1994 blijkt en in combinatie met hetgeen de begraafplaats opmerkt over het opschonen van de administratie, is het heel goed mogelijk dat de rechthebbende van 1994 is gevraagd te tekenen voor de hernieuwde grafakte. Daarbij is de datum van begraving van de grootvader van klager als aanvangsdatum genoemd: 24 juli 1941.
5. In de bedoelde grafakte uit 1994 staat letterlijk "De rechthebbende is voor het uitsluitend recht en onderhoud van de begraafplaats een bedrag verschuldigd van f [schuine liggende streep], welk bedrag de R.K. Parochie verklaart te hebben ontvangen." Deze strofe bevestigt de lezing van de begraafplaats, dat het om een administratief herstel ging en dat er destijds geen kosten aan verbonden waren.
6. In dezelfde grafakte staat ook dat het uitsluitend recht tot begraven voor 20 jaar wordt verleend, hetgeen de grafkaart uit 1995 tegenspreekt, omdat deze aangeeft dat het gebruiksrecht eindigt op 3 januari 2999. De begraafplaats gaat in haar correspondentie ook uit van een graf voor onbepaalde tijd. Dat de termijn van 20 jaar voor het *grafrecht* foutief is blijkt ook uit de data: als aanvangsdatum wordt 1941 genoemd en het moment van ondertekening is 1994. Kennelijk is een standaard grafakte gebruikt, zonder deze aan te passen aan de bijzondere omstandigheden van de situatie. Het gegeven dat deze fout in de grafakte staat betekent overigens niet dat de grafakte nietig zou zijn.
7. Kosten voor een grafrecht zijn andere kosten dan die voor het onderhoud van een begraafplaats. De eerste kosten kunnen worden gezien als een soort 'huur' voor het gebruik van de ruimte op de begraafplaats. De kosten voor het onderhoud van de begraafplaats zijn de kosten om de begraafplaats toegankelijk te houden en een verzorgde uitstraling.
8. Het feit dat er noch op de kwitantie van 1943, noch op de grafakte uit 1994 kosten in rekening zijn gebracht, wil niet zeggen dat die nooit verschuldigd zouden zijn of nooit verschuldigd zijn geweest. Het enige dat er staat is dat er in 1943 en in 1994 geen kosten in rekening zijn gebracht.
9. Met de ondertekening van de grafakte in 1994 verklaarde de rechthebbende van destijds, dat het reglement van 1992 van toepassing werd/was. De begraafplaats kende in 1994 kosten voor het grafrecht en kosten voor het onderhoud van de begraafplaats, getuige de tekst op de grafakte.
10. Klager geeft aan dat zijn tante in 1994 dwaalde bij de ondertekening van de grafakte. Deze stelling kan niet meer worden onderzocht en er worden ook geen bewijsbare feiten aangeleverd, die deze bewering ondersteunen.
11. Op de rekening uit 1995 is te lezen dat er "kosten begraving en grafrecht" in rekening zijn gebracht. Onduidelijk is wat deze tekst exact inhoudt, nu er feitelijk geen grafrecht meer betaald hoefde te worden. Aangenomen mag worden dat de gefactureerde kosten betaald zijn, nu er geen correspondentie of andere documenten aanwezig zijn die het tegendeel aan het licht brengen.
12. Dat er door de familie van klager betaald is valt ook af te leiden uit de grafkaart van 1995, die aangeeft: "Einde onderhoud: 3-1-2015".

13. Het gegeven dat de kosten van het onderhoud van de begraafplaats binnen de familie niet verrekend zijn of konden worden is geen argument dat hoeft te worden meegewogen bij de vraag of de rechthebbende onderhoudskosten voor de begraafplaats verschuldigd is.

De ombudsman concludeert het volgende:

1. Er is tussen klager en de begraafplaats geen verschil van mening over de termijn van het grafrecht: deze is voor onbepaalde duur, getuige de verklaringen en documenten van de begraafplaats.
2. Het feit dat er een grafrecht is gevestigd voor onbepaalde termijn betekent dat er geen kosten verschuldigd zijn voor het grafrecht an sich.
3. Verschillende documenten van de R.K. begraafplaats van destijds, zijn op onderdelen onduidelijk c.q. voor de lezer van nu onduidelijk. Omdat de betrokken partijen van destijds niet meer naar de gang van zaken gevraagd kan worden, kan de ombudsman zich alleen baseren op de ingebrachte documenten en de meest logische (en uit ervaring voortkomende) interpretatie daarvan.
4. Met de ondertekening van de grafakte van 1994 conformeerde de rechthebbende van het grafrecht zich aan het reglement van de begraafplaats. Zo daar twijfel over mocht bestaan, dan conformeerde rechthebbende zich in ieder geval bij de bijzetting in 1995 aan het destijds geldende reglement van de begraafplaats.
5. Het huidige reglement vervangt eerdere reglementen.
6. Het huidige reglement geeft in artikel 13 aan dat er kosten gevraagd kunnen worden voor het algemeen onderhoud van de begraafplaats en dat deze door het bestuur worden vastgesteld.
7. Het bestuur stelde de kosten voor het onderhoud van de begraafplaats op € 400,- voor 10 jaar. De rechthebbende dient deze kosten te betalen. Doet hij dat niet dan kan het graf worden geruimd, zoals het reglement aangeeft.
8. Klager zal nog enkele formaliteiten moeten vervullen om daadwerkelijk als rechthebbende geregistreerd te worden.

Beslissing van de ombudsman

Op basis van het bovenstaande oordeelt de ombudsman dat klager c.q. de rechthebbende de kosten van het onderhoud aan de begraafplaats dient te betalen.

Dit bindend advies is opgesteld en verzonden op 18 november 2017. Zowel klager als verweerder zijn gehouden het bindend advies van de ombudsman te respecteren en na te komen.

De Ombudsman Uitvaartwezen,

mevrouw mr. M.E.T. Schellekens

bijlagen:

1. Factuur 10.01.1995;
2. Grafkaart 1995.